

23.04.2024

Asia/14

§ 250

Kaupunkiympäristölautakunnan vastaus valtuutettu Atte Harjanteen ym. valtuustoaloitteeseen koskien keskustan huoltotunnelin läpiajo-oikeuksien huutokaupan järjestämistä

HEL 2023-011601 T 00 00 03

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta katsoi valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Juha Hietanen, liikenneinsinööri, puhelin: 09 310 37120
juha.hietanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 13.09.2023 Harjanne Atte Keskustan huoltotunnelin läpiajo-oikeuksien huutokaupan järjestäminen
- 2 Pelastuslaitoksen lausunto Keskustan huoltotunnelin läpiajo-oikeuksien huutokaupan järjestämiseen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Aloitteen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloitteessa esitetään, että kaupunki selvittäisi keskustan huoltotunnelin vapaan kapasiteetin yksityiseen läpiajoon ja järjestäisi huutokaupan läpiajo-oikeuksista. Huoltotunneliin aikanaan tehdyt tekniset ratkaisut eivät mahdollista liikenteen läpiajon sallimista. Ajoa keskustan pysäköintihalleihin ja huoltoliikenteen tarpeita on tarkoitus merkittävästi parantaa keskustan huoltotunnelissa.

Helsingin ydinkeskustaan on toteutettu kaksi huoltotunnelia, joiden välillä on ajoyhteys. Keskustan huoltotunneli alkaa lännessä Lastenlehdonpuistosta ja yhdistyy Senaatintorin alla jo 1990-luvun alussa kaupungin omistukseen toteutettuun Kluuvin huoltotunneliin. Voimassa olevassa huoltotunnelin keskiosaa koskevassa asemakaavassa nro 11300 Aleksanterinkadun alapuolella kulkevalle huoltotunnelille on määritelty kaavamääräys ma-lht2/k: yleisen huoltoliikenteen tunnelille ja sen aputiloille kaupungin tarpeisiin varattu maanalainen tila suojavyöhykkeineen. Tätä osaa huoltotunnelista saa käyttää vain huoltoliikenne, ei esimerkiksi pysäköintilaitoksiin suuntautuva liikenne. Rajoituksen tarkoituksena on varmistaa liikennemäärien pysyminen huoltotunnelissa riittävän alhaisina huomioiden tunneli-infrastruktuurin liikenteelliset pullonkaulat ja suuremmalle liikenteelle muodostuvat puutteelliset pelastautumisjärjestelyt.

Helsingin kaupunkistrategiassa 2021 - 2025 on kirjaus: toteutetaan ratkaisuja, joilla voidaan saada maanalaisia pysäköintilaitoksia nykyistä tehokkaammin käyttöön. Samalla huolehditaan huolto- ja jakeluliikenteen sujuvuudesta ydinkeskustassa. Helsingin pysäköintipolitiikan 2022 mukaisesti maanalaisten pysäköintilaitosten saavutettavuutta ja pysäköintilaitosten muodostaman verkoston toimivuutta parannetaan. Tämä edistää ydinkeskustan saavutettavuutta autolla. Huoltotunnelissa on tavoitteena tehdä kehittämistoimenpiteitä, jotka mahdollistaisivat pysäköintiliikenteen sallimisen tunnelin kaikkien sisäänajojen ja pysäköintilaitosten välillä. Kehittämistoimenpiteet ovat liikenteellisten pullonkaulojen poistamista sekä tunneliturvallisuuden liittyvien puutteiden korjaamista. Koko keskustan läpiajoa huoltotunnelia pitkin ei edelleenkään sallittaisi kehittämistoimenpiteiden toteutuessa.

Keskustan huoltotunnelin liikennemääriä selvitettiin vuoden 2019 syksyllä laskennoin ja liikennemallinuksin. Tunnelin liikennemäärä eteläpäässä oli arkisin noin 2 000 autoa ja pohjoispäässä noin 1 000 autoa vuorokaudessa. Läpiajavaa liikennettä tunnelissa oli arkisin runsaat 200 autoa vuorokaudessa molempiin suuntiin. Henkilöautoja läpiajavasta liikenteestä oli arkisin noin puolet. Pysäköintilaitoksiin ajon salliminen molemmista suunnista tunnelin läpi lisää selvityksen mukaan liikennemääriä noin 20 - 30 autoa huipputunnissa molemmilla sisäänkäynneillä. Tämä tarkoittaa vuorokausitasolla noin 200-300 ajoneuvon lisäystä.

Liikenneselvityksessä mallinnettiin myös vaihtoehtoa, jossa tunnelin läpiajo on sallittua. Jos Kaivokatu on joukkoliikennekatuna, huoltotunnelin ajoneuvomäärä olisi noin 570 autoa huipputunnissa suurempi kuin nykytilanteessa. Nykytilanteen liikenneverkko lisäksi mallinnuksen mukaan tunnelin liikennemäärää 140 ajoneuvolla huipputunnissa. Läpiajon

salliminen moninkertaistaisi huoltotunnelin liikennemäärät vuorokausitasolla.

Keskustan huoltotunnelin suunnittelun lähtökohtana on ollut sen käyttö huoltoliikenteelle sekä liikenteelle pysäköintilaitoksiin. Palotekniset ratkaisut on suunniteltu näitä käyttötarkoituksia varten eikä laajemmalle läpiajavalle yleiselle ajoneuvoliikenteelle. Pelastuslaitoksen mukaan paloturvallisuuden kannalta suurimman sallitun liikennemäärän määrittäminen huoltotunnelissa ei ole mahdollista. Tunnelin palotekniset ratkaisut ovat hyväksyttäviä satunnaiselle liikenteelle, mutta liikennemäärien kasvattaminen ei nykyisillä paloteknisillä ratkaisuilla ole mahdollista.

Jos laajempi läpiajo huoltotunnelissa sallittaisiin, tunnelin tulisi olla liikennetunneli. Tällöin turvallisuusratkaisut edellyttäisivät kaksoistunneliratkaisua, jossa erisuuntainen liikenne kulkee omissa, palosastoiduissa tunneliputkissaan. Uudemmallalla keskustan huoltotunnelin läntisellä tunneliosuudella eri ajosuuntien erottaminen voisi teknisesti olla mahdollista kaistojen väliin rakennettavalla väliseinällä. Noin kaksi kilometriä pitkä tunneli ilmanvaihto- ja muina turvallisuusratkaisuina olisi vaikea ja kallis toteuttaa. Lisäksi tästä ei olisi hyötyä, koska Kluuvun huoltotunnelissa läpiajoa ei voisi sallia tämän jälkeenkään. Huoltotunnelin tulee olla koko ajan nykyisen huoltoliikenteen käytössä, jolloin tällaisten toimenpiteiden tekeminen on mahdotonta samaan aikaan.

Huutokaupan perusteella toteutettavat läpiajo-oikeudet edellyttävät toimiakseen läpiajon valvontaa sekä lupien hallinnointia. Läpiajon valvontaa on mahdollista esimerkiksi automaattivalvontalaitteilla, mutta tällaisia valvontalaitteita keskustan huoltotunnelissa ei tällä hetkellä ole. Nykyisin valvotaan pysäköintiliikenteelle kielletyllä tunneliosuudella kulkevaa liikennettä. Kun sallitaan kaikista sisäänajoista pysäköintiliikenne kaikkiin pysäköintilaitoksiin, tunneliin on suunniteltu hankittavan läpiajoa valvova liikenteenhallintajärjestelmä. Tunnelin läpiajomäärät voisivat turvallisuusmääräykset huomioiden olla hyvin pieniä, joten lupien hallinnointi ja läpiajon tehostettu valvonta eivät olisi kustannustehokkaita ratkaisuja. Läpiajon salliminen rajoittaisi pysäköintiliikenteen ja huoltoliikenteen lisäämistä. Tämä puolestaan heikentäisi keskustaan saapumista autoliikenteellä ja huollon järjestämistä keskustassa. Puomijärjestelmää keskustan huoltotunneliin ei voi hankkia, koska suurena riskinä on, että se aiheuttaa haittaa ja viivästyksiä huoltoliikenteelle.

Helsingin tavoitteena on parantaa keskustan saavutettavuutta kehittämällä ajoyhteyksiä maanalaisiin pysäköintilaitoksiin. Sitä vastoin kaupungin tavoitteena ei ole lisätä keskustan läpiajoa. Valmistelussa olevassa ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa panostetaan ydinkeskustassa kestävien kulkumuotojen edistämiseen sekä käveltä-

vyyden parantamiseen. Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa selvitetään keskustan poikittaisyhteyksien Kaivokadun ja Esplanadien erilaisia toteutusvaihtoehtoja. Jos ydinkeskustan poikittaisien ajoneuvoyhteyksien kapasiteettia tulevaisuudessa vähennetään, tämä voi kasvattaa kysyntää keskustan huoltotunnelin läpiajolle.

Huoltotunnelin nykyinen liikenne on sinne saapuvaa ja sieltä lähtevää liikennettä. Liikennekäyttäytyminen on tällaisessa tilanteessa keskimäärin rauhallisempaa kuin läpiajoliikenteellä, koska ollaan matkan eri vaiheessa. Läpiajoliikenne usein käyttää suurempia nopeuksia, ja kuljettajien huomiokyky voi herpaantua. Lisäksi hankittaessa läpiajo-oikeuksia huutokaupalla korkeaan hintaan voi ostettuun palveluun kohdistua vaatimuksia, joita huoltotunnelissa ei pystytä tarjoamaan. Sillä voi myös olla vaikutusta ajokäyttäytymiseen.

Tulevaisuudessa huoltotunnelin ajoyhteyksiä pysäköintilaitoksiin voidaan laajentaa poistamalla tunnelin liikenteellisiä pullonkauloja, korjaamalla tunneliturvallisuuteen liittyviä puutteita ja lisäämällä ajoramppeja. Pysäköintilaitoksiin lisääntyvän liikenteen vaikutuksia seurataan. Lisäksi tunnelissa on edelleen kapasiteettia lisätä huoltoliikennettä liittyvien kiinteistöjen huoltoratkaisuihin. Mikäli sallittaisiin rajoitetusti tunnelin läpiajoa, turvallisuuden kannalta ei ole tarkkaa maksimimäärää, joka voidaan sinne sallia. Siten läpiajon salliminen vääjäämättä heikentäisi pysäköintiliikenteen ja huoltoliikenteen lisäämistä ja kehittämistä. Se olisi tavoitteidemme vastaista ja siten ei ole perusteltua selvittää huoltotunnelin läpiajoratkaisua tarkemmin.

Kaupunginhallitus on päättänyt 25.3.2024 § 190 kehittämisvarauksesta, jossa tutkitaan Hakaniemestä ydinkeskustaan suuntautuvan uuden tunneliyhteyden toteutusedellytyksiä, keskustan huoltotunnelin käytön tehostamista ja hiilineutraali ydinkeskusta hanketta. Hankkeessa tutkitaan Hakaniementorilta Aleksanterinkadulle suuntautuvan ja olemassa olevaan keskustan huoltotunneliin liittyvän uuden tunneliyhteyden toteutusedellytyksiä sekä tähän mahdollisesti liittyviä maanalaisia huolto-, logistiikka- ja pysäköintiratkaisuja. Hankkeessa tutkitaan myös Aleksanterinkadun ja Lastenlehdonpuiston välille jo toteutetun keskustan huoltotunnelin käytön tehostamista maanalaisilla huolto-, logistiikka- ja pysäköintiratkaisuilla. Uudenaan tunneliyhteyden tarkoituksena ei ole sallia keskustan läpiajoa tunnelikokonaisuudessa. Tämän vuoksi keskustan huoltotunnelin käyttäminen läpiajoon ja siihen liittyvien läpiajo-oikeuksien huutokauppaaminen ei vaikuta todennäköiseltä tulevaisuudessa.

Valtuustoaloite

Valtuutettu Atte Harjanne ja 16 muuta valtuutettua ovat tehneet 13.9.2023 seuraavan sisältöisen valtuustoaloitteen:

" Keskustan huoltotunnelin läpiajo-oikeuksien huutokaupan järjestäminen

Autoilun sujuvuus kantakaupungissa on herättänyt keskustelua ja huolta viime vuosina sekä asioinnin että läpiajon osalta. Maan päällä auto-kaistat kilpailevat tilasta arvokkaamman käytön kanssa, ja uusien maanalaisen tunnelien louhiminen hintavaa. Nykyinen keskustan alla kulkeva huoltotunneli mahdollistaa jo periaatteessa maanalaisen ajon keskustan läpi. Tunnelin kapasiteetti on kuitenkin rajallinen, joten avaaminen kaikille ei ole käytännössä mahdollista.

Oletettavasti tunneliin mahtuisi kuitenkin jonkin verran yksityistä läpiajoliikennettä. Rajallinen kapasiteetti olisi tehokkainta huutokaupata kiinnostuneille, jolloin se ohjautuisi ainakin teoriassa markkinaehtoisesti suurimpaan tarpeeseen.

Me allekirjoittaneet valtuutetu esitämme, että kaupunki selvittää keskustan huoltotunnelin vapaan kapasiteetin yksityiseen läpiajoon ja järjestää huutokaupan läpiajo-oikeuksista. "

Toimivalta

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallituksen on osoitettava aloite vastattavaksi sille lautakunnalle tai johtokunnalle, jonka toimivaltaan tai jonka alaisen viranomaisen toimivaltaan aloitteessa esitetty toimenpide kuuluu.

Aloitteessa esitetty toimenpide kuuluu kaupunkiympäristölautakunnan tai sen alaisen viranomaisen toimivaltaan.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Juha Hietanen, liikenneinsinööri, puhelin: 09 310 37120
juha.hietanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 13.09.2023 Harjanne Atte Keskustan huoltotunnelin läpiajo-oikeuksien huutokaupan järjestäminen
- 2 Pelastuslaitoksen lausunto Keskustan huoltotunnelin läpiajo-oikeuksien huutokaupan järjestämiseen

23.04.2024

Asia/14

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Aloitteen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano